

Chapter: 1

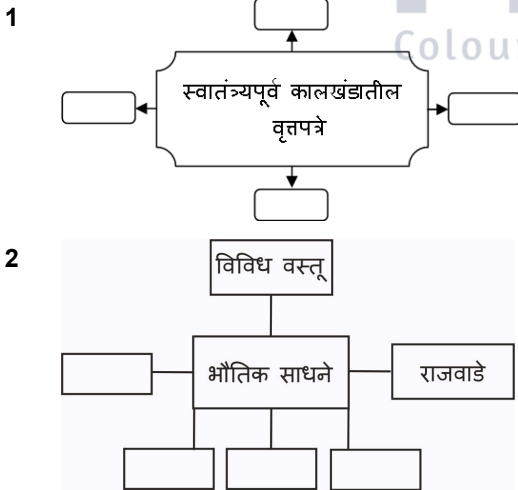
Q.1 दिलेल्या पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडून लिहा

5

- रवींद्रनाथ टागोर यांनी गायलेल्या '.....' या गीताची ध्वनिफीत आधुनिक भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासात श्राव्य साधन म्हणून उपयोगी पडते.
(अ) वंदे मातरम् (ब) झंडा ऊँचा रहे हमारा
(क) जन गण मन (ड) सारे जहाँ से अच्छा
- या साधनाचा समावेश दृक्-श्राव्य साधनात होतो.
(अ) ध्वनिमुद्रिते (ब) चित्रपट (क) छायाचित्रे (ड) स्फूर्तिगीते
- अंदमान येथील सेल्युलर जेलला भेट दिल्यावर यांच्या क्रांतिकार्याविषयी माहिती मिळते.
(अ) वासुदेव बळवंत फडके (ब) उमाजी नाईक
(क) स्वातंत्र्यवीर सावरकर (ड) भगतसिंग
- यांच्या 'निबंधमाले' मधून तत्कालीन विविध सामाजिक व सांस्कृतिक विषयांवर केलेले भाष्य वाचायला मिळते.
(अ) कृष्णशास्त्री चिपळूणकर (ब) विष्णुशास्त्री चिपळूणकर
(क) लोकमान्य टिळक (ड) गोपाळ हरी देशमुख
- दलित वर्गाच्या जागृतीसाठी पोवाड्यांची रचना करून ते सादर केले.
(अ) आर्य समाजाने (ब) सत्यशोधक समाजाने
(क) ब्राह्मो समाजाने (ड) प्रार्थना समाजाने

Q.2 दिलेली संकल्पनाचित्रे पूर्ण करा. (Any One)

2

Q.3 टीपा लिहा. (Any Three)

6

- वस्तुसंग्रहालये आणि इतिहास
- श्राव्य साधने.
- छायाचित्रे
- वृत्तपत्रे आणि नियतकालिके

Q.4 पुढील विधाने सकारण स्पष्ट करा. (Any Two)

4

- पुतळेदेखील आधुनिक भारताच्या इतिहासाच्या अभ्यासाच्या दृष्टीने महत्वाचे आहेत.
- नकाशा इतिहासाच्या महत्वाच्या खोत मानला जातो.
- ब्रिटिश काळात वृत्तपत्रे सामाजिक प्रबोधनाची साधने म्हणूनही काम करत होती.

- 1 साधनांचे जतन करणे आवश्यक आहे.
- 2 कोणत्या इमारती ऐतिहासिक इमारती आहेत.

